

Y-4 YIKMA VE SÖKME İŞLERİ

4.1 Kapsam

Bu bölüm; hasarlı veya hasarsız yapılarda yapılacak yıkma ve sökme ile enkazın çevreye zarar vermemesi için yapı etrafına koruma perdeleri ve gerektiğinde iksa ve destekleme tertibatı yapılması, ağaç ve funda kesme ve sökme işlerine ilişkin esasları kapsar.

4.2 Tanım

Yıkma ve sökme: Hasarlı veya hasarsız yapıların yıkılması ve sökülmesi ile ağaç ve funda kesme ve sökme işleridir.

4.3 Uygulama Esasları

4.3.1 Hasarlı veya hasarsız yapıların hangi yöntemlerle yıkılacağını, yıkma öncesi hangi malzemelerle destekleneceğini, yapıda ve yapı çevresinde etkilenebilecek diğer yapı, altyapı, tesisat, trafik ve insanların hangi tedbirlerle güvenliklerinin sağlanacağı, yapının malzeme ve varsa hasar özellikleri ile taşıyıcı sistemin ve taşıma gücü imkanları incelenip tespit olunarak, kapsamlı bir rapora ve gerekirse düzenlenecek özel teknik şartnameye bağlı şekilde projelendirilerek idarenin onayı sağlanacaktır. Ayrıca, yıkma ve sökme işlerinin yaklaşık maliyet veya ödemelerine esas metrajlarının yapılabilmesine imkan sağlamak üzere, varsa yapı projesinden de yararlanılarak, yapı rolövesi çıkarılacaktır. Hasarlı yapılarda rolöve çıkarma hizmetinin can güvenliği yönünden mümkün görülemediği durumlarda, yıkma ve sökme işlerinin yaklaşık maliyet tahmini veya ödeme şekli bu duruma uygun şekilde paçal veya anahtar teslimi fiyat olarak düşünülmelidir.

4.3.2 Yıkılacak yapının varsa elektrik, gaz, su, kanalizasyon, haberleşme, tesisat bağlantıları, yıkıma başlanılmadan önce, ilgili idareleri bilgilendirmek ve gereken önlemleri almaları sağlanmak suretiyle, yapı ile ilişkileri kesilip güvenceye alınmaları temin olunacaktır.

4.3.3 Yıkma projesinde patlayıcı kullanılması öngörülmüş ise bunun için yıkıma başlanılmadan önce ilgili kurumlardan gerekli izinlerin ilgili mevzuatı uyarınca sağlanmış, depolama ve kullanma güvenlik tedbirleri alınmış olacaktır. Patlayıcıların projesine göre yerleştirilmesi ve patlatılması işlemlerinde uygulanacak teknolojiye göre eğitilmiş, deneyimli ve sertifikalı uzman patlatma ekibi kullanılması zorunludur.

4.3.4 Yıkılacak yapının çevresinde yeterli genişlikte boş alan varsa, yıkımdan önce yapı yüksekliğinin en az iki katına eşit genişlikte güvenlik alanı sağlanır ve projesinde öngörülmüş olmak şartıyla bu alan en az 2,5 m yükseklikte bir perde ile çevrilir. Yapının çevresinde boşluğun yeterli genişlikte bulunmaması durumunda, yıkım sırasında fırlayacak parçaların çevreye zarar vermesini önlemek için yapının çevresi gerekli yükseklik ve dayanıklılıkta bir perde ile çevrilir. Bitişik yapı bulunması halinde, bu yapılara zarar verilmemesi için çöktürme ve devirme işlemlerinde tedbir alınacaktır.

Şehir içinde yıkma, sökme ve kesme sırasında yol ve kaldırım başlarına o bölgenin geçit vermediğini gösteren işaret levhaları veya görevli personel konularak trafik güvenliği sağlanacak, bunun için ilgili idareden gerekirse izin alınacak, geceleri de aydınlatma yapılacaktır. Şehir dışındaki yapıların yıkılması işinde de aynı tedbirler gereklilik haline göre alınacaktır. Muhtemel kaza risklerine karşı tedbirli olunması bakımından çevre halkı ile yıkım ekipleri sürekli uyarılacaktır. Yıkım işinin etki alanına görevlilerden başkasının girmemesi için sürekli gözetim tedbiri uygulanacaktır.

4.3.5 Yıkım sırasında çatıda ve katlarda oluşacak enkazın zemine indirilmesi, güvenlik tedbirlerine uygun olarak, kaydırma olukları veya zorunluluk halinde özel asansör ve kule vinçler kullanılarak yapılacaktır. Yapı yüksekliği ile yapı çevresindeki güvenli alan genişliğinin uygun olması halinde, enkazın zemine indirilmesi atma yöntemi ile de yapılabilir.

4.3.6 Yapının yıkılmasıyla elde edilen her türlü malzeme, yapı elemanı ve enkaz idareye aittir. Yapının yıkma ve sökme işi yapılırken kurtarılıp satılarak gelir temini mümkün olabilecek malzeme ve yapı elemanlarının mevcut olması halinde, idarenin talimatına uygun olarak sökme ve kurtarma yapılarak, idareye tutanakla teslim edilecektir.

Yapıların yıkma ve sökülmesi, ağaçların kesilmesi işleri yetkili teknik sorumluların denetimi ve gözetimi altında, projesine ve özel teknik şartnamesine uygun olarak yapılacaktır.

4.3.7 Yapı yıkımında projesi gereği ve alınmış izne uygun olarak patlatma yapılırken ilgili güvenlik kuruluşu yetkililerinin denetim ve gözetimi sağlanacaktır. Makinalı yıkım yapılırken kullanılacak ekipmanların sağlam ve işler halde olması, kullanıcı personele zarar verebilecek ve yangın çıkaracak özellikler taşımaması gerekir. Yıkım işlerinde çalıştırılacak personelin yapacakları işlere göre erbab ve uzmanlaşmış olmaları aranacak, çalışırken kendi güvenliğine ait koruma donatılarını gerektiği gibi kullanması sağlanacaktır.

Yıkım sırasında çalışanların ve çevrenin tozlanmadan zarar görmemesi için yıkılmakta olan yerler ve oluşan enkaz tozlaşmayacak seviyede sulanacaktır. Tutuşabilecek ve zehirli gaz çıkarabilecek malzemelere karşı da tedbirli olunacaktır.

4.3.8 Proje gereği ağaç ve funda kesme ve sökme işleri, idarenin talimatı ve ağacın kanuni mevzuatına uygun olarak, gereğinde ilgili idare ve koruma kurulunun izni sağlandıktan sonra, yapılacaktır. Kesilen ve sökülen ağaç ve funda idareye ait olup tutanakla teslim edilecektir.

4.3.9 Uygunluk Kriteri

Yıkma ve sökme işlerinin uygunluğu; işin tasdikli rapor, proje, özel teknik şartname hükümleri, belediyelerce konulmuş yıkma ve sökme işleri tedbirleri, inşaat işleri iş güvenliği tedbirleri, iş makineleri kullanımında özel güvenlik tedbirleri, yeterli dayanma gücüne sahip iksa ve iksa ankrajları tedbirleri, ilgili mevzuat ile Türk ve/veya Avrupa Birliği Standartları çerçevesinde değerlendirilecektir.

4.3.10 İlgili Standartlar

TS 2519 (Nisan 1989)	Ahşap İksa Hesap, Yapım, Bakım, Söküm Ve Dolgulama Kuralları
TS EN 12810-1 (Aralık 2005)	Ön Yapımlı Bileşenlerden Oluşan Cephe İskeleleri - Bölüm 1: Mamul Özellikleri
TS EN 12810-2 (Aralık 2005)	Ön Yapımlı Bileşenlerden Oluşan Cephe İskeleleri - Bölüm 2: Özel Yapısal Tasarım Metotları
TS EN 12811-1 (Aralık 2005)	Geçici İş Donanımları - Bölüm 1: İş İskeleleri - Performans Gereklileri Ve Genel Tasarım
TS EN 12811-2 (Aralık 2005)	Geçici İş Donanımları - Bölüm 2: Malzeme Bilgileri
TS EN 12811-3 (Aralık 2005)	Geçici İş Donanımları - Bölüm 3: Yükleme Deneyleri